

Dosarul nr. 2ra-1369/18

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud. E. Pșenița)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, D. Stănilă, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vasili Iablonschi împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 29 martie 2018 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 17 iulie 2017 Vasili Iablonschi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova solicitând încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova a prejudiciului moral în sumă de 50000 de lei, a prejudiciului material în sumă de 5000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că prin sentința din 31 octombrie 2014 a Judecătoriei Edineț a fost achitat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal. Drept urmare a examinării apelului declarat de procuror, la 29 aprilie 2015 cauza a fost rejudecată și a fost casată sentința din 31 octombrie 2014 a Judecătoriei Edineț cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care a fost condamnat, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de amendă. În rezultatul examinării la 03 noiembrie 2015 a recursului declarat de partea apărării, a fost casată decizia din 29 aprilie 2015 a Curții de Apel Bălți și a fost dispusă rejudecarea cauzei în instanța de apel. Prin decizia din 10 martie 2016 a Curții de Apel Bălți s-au respins apelurile declarate și a fost menținută hotărârea primei instanțe fără modificări, care nu a mai fost contestată.

Reclamantul a menționat că examinarea cauzei penale intentate în privința sa a durat din anul 2014 până în anul 2016 și în această perioadă a fost interogat în cadrul procuraturii, judecătoriei și Curții de Apel Bălți, prin ce i-a fost cauzat un disconfort

psihic și i-a fost afectată sănătatea. A fost supus urmăririi penale și suspectat nelegitim, fiindu-i încălcate drepturile constituționale.

Prin încheierea din 07 noiembrie 2017 a Judecătorei Edineț, sediul Central, a fost atrasă în proces Procuratura Generală a Republicii Moldova în calitate de intervenient accesoriu de partea pârâților.

Prin încheierea din 28 decembrie 2017 a Judecătorei Edineț, sediul Central s-a admis renunțul reclamantului Vasili Iablonschi la capătul de cerințe înaintate împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, cu încetarea procesului pe acest capăt de cerere.

Prin hotărârea din 28 decembrie 2017 a Judecătorei Edineț, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Vasili Iablonschi și s-a încasat de la bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Vasili Iablonschi prejudiciul moral în mărime de 8000 de lei și prejudiciul material în mărime de 2000 de lei; s-au respins cerințele lui Vasili Iablonschi împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material în sumă de 3000 de lei; s-au scutit părțile de la plata taxei de stat.

Prin decizia din 29 martie 2018 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 28 decembrie 2017 a Judecătorei Edineț, sediul Central.

Pentru a concluziona astfel, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a constatat că Vasili Iablonschi ilegal a fost supus acțiunilor de urmărire penală și judiciare, fiind condamnat prin sentință definitivă și sancționat sub formă de amendă cu aplicarea măsurii preventive sub formă de obligarea de nepărăsire a localității, iar ultimul în virtutea normelor legale pretinde la despăgubiri materiale și morale ca urmare a acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, fiind pronunțată într-un final în privința acestuia o sentință definitivă și irevocabilă de achitare în învinuirea adusă.

De asemenea, a relevat că prima instanță corect a concluzionat referitor la cuantumul despăgubirii bănești în mărime de 8000 de lei, care va duce la o satisfacție echitabilă suferințelor suportate.

Referitor la suma de 2000 de lei, instanța de apel a indicat că aceasta constituie jumătate din amenda stabilită, achitată ulterior condamnării de către Vasili Iablonschi și care nu i-a fost restituită, or, conform art. 7 lit. d) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, ultimului urmează a-i fi restituită amenda achitată.

La 16 mai 2018 Procuratura Generală a Republicii Moldova, reprezentată de Procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Octavian Bodareu, a declarat recurs împotriva deciziei din 29 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea parțială a acesteia, cu emiterea unei hotărâri noi prin care să fie redus cuantumul prejudiciului material și moral stabilit de prima instanță și instanța de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a interpretat eronat legea. Atât instanța de apel, cât și prima instanță au aplicat eronat prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25

februarie 1998. De altfel, în opinia recurentului, ambele instanțe au aplicat eronat normele de drept material și de drept procedural.

La 17 mai 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 29 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea și în acest sens a aplicat eronat normele de drept material, iar aprecierea probelor s-a efectuat în mod arbitrar.

În contextul prevederilor art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 29 martie 2018, iar Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova au declarat recurs la 16 mai 2018 și respectiv 17 mai 2018, ceea ce denotă că ambele recursuri sunt în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

Cu referire la recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Completul îl consideră inadmisibil prin prisma art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are

caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Cu referire la recursul declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova, Completul reține că acesta este inadmisibil prin prisma art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

În acest sens, Completul relevă că Procuratura Generală a Republicii Moldova a declarat recurs, ignorând condițiile legale de depunere a recursului.

În conformitate cu art. 430 Cod de procedură civilă, sunt în drept să declare recurs: a) părțile și alți participanți la proces; b) martorul, expertul, specialistul, interpretul și reprezentantul, cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată ce li se cuvine.

În speță, Completul notează că Procuratura Generală a Republicii Moldova prin încheierea din 07 noiembrie 2017 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu de partea părții pârâte, adică cade sub incidența art. 430 lit. a) Cod de procedură civilă.

Concomitent Completul remarcă că Procuratura Generală a Republicii Moldova nu a declarat apel împotriva hotărârii din 28 decembrie 2017 a Judecătoriei Edineț, sediul Central.

În conformitate cu prevederile art. 429 alin. (5) Cod de procedură civilă nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art.430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației.

Din sensul dispoziției art. 429 alin.(5) Cod de procedură civilă se distinge că Procuratura Generală a Republicii Moldova nu era în drept să declare recurs, pornind de la faptul că nu a folosit calea apelului, în condițiile în care legea prevede această cale de atac.

Aici este de remarcat că aceeași situație privind imposibilitatea contestării cu recurs a hotărârilor în a căror privință persoanele indicate la art.430 nu au folosit calea de apel, din moment ce legea prevede această cale de atac, se regăsea și în art. 429 alin.(4) Cod de procedură civilă, în redacția anterior introducerii modificărilor prin Legea nr. 17 din 05 aprilie 2018, în vigoare din 01 iunie 2018, adică în vigoare la momentul pronunțării deciziei instanței de apel și declarării recursului.

În consecință, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibil recursul declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova, deoarece a fost înaintat în lipsa acestui drept.

În conformitate cu art. 433 lit. a), c), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 29 martie 2018 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic